

جمهوری اسلامی ایران و حمایت از مظلومان

ایجاد انگیزه^۱

دو برادر در مزرعه خانوادگی کار می‌کردند که یکی از آن‌ها ازدواج کرده بود و خانواده بزرگی تشکیل داده بود، ولی دیگری مجرد بود. شب که می‌شد دو برادر همه‌چیز از جمله محصول و سود را با هم نصف می‌کردند. روزی برادر مجرد با خود فکر کرد و گفت درست نیست که ما همه‌چیز را نصف کنیم. من مجرد هستم و خرجی ندارم، اما برادرم خانواده بزرگی را اداره می‌کند. به همین خاطر شب که شد یک کیسه پر از گندم را برداشت و مخفیانه به انبار برادر برد و روی محصول او ریخت. از سوی دیگر برادری که ازدواج کرده بود با خودش فکر کرد و گفت: درست نیست که ما همه‌چیز را نصف کنیم. من، سر و سامان گرفته‌ام، ولی او هنوز ازدواج نکرده و باید آینده‌اش تأمین شود. به همین خاطر شب که شد یک کیسه پر از گندم را برداشت و مخفیانه به انبار برادر برد و روی محصول او ریخت.

سال‌ها گذشت و هر دو برادر متحیر بودند که چرا ذخیره گندمشان همیشه مساوی است. تا آنکه در یک شب تاریک، دو برادر در راه انبارها به یکدیگر برخورد کردند. آن‌ها مدتی به هم خیره شدند و سپس بی آنکه سخنی بر لب بیاورند، کیسه‌هایشان را زمین گذاشته و یکدیگر را در آغوش گرفتند.

خدای مهربان و دانا انسان را بر فطرت پاک آفریده و بهترین‌ها را در وجود او قرار داده است. نعمت‌هایی که خدا به انسان هدیه نموده، به دو بعد فردی و اجتماعی زندگی او مربوط می‌شوند. میل به پرستش یکی از فطریاتی است که به بعد فردی وجود مربوط می‌شود؛ اما در بعد اجتماعی یکی از بهترین هدیه‌های خدا به انسان روحیه «نوع‌دوستی» است. اگر انسان‌ها حاضرند، راحتی خود را به خاطر دیگران بر هم بزنند و آسایش خویش را بین دوستان خود تقسیم کنند؛ اگر انسانها دیگران را مثل خود، بلکه بیشتر دوست دارند؛ اگر افراد به راحتی حاضرند باری را از دوش برادران خود بردارند و نمی‌توانند زجر کشیدن دیگران را تحمل کنند و ... همه این امور از فطرت پاک انسانی سرچشمه می‌گیرد و به خاطر روحیه نوع‌دوستی اوست.

حس نوع‌دوستی و برادری اسلامی اقتضا می‌کند که کشورهای مسلمان دست به دست هم دهند و به یکدیگر کمک کنند. هم‌افزایی مسلمانان ربطی به صلح و جنگ ندارد و مربوط به همه زمان‌ها و همه مکان‌ها است. چه جنگ باشد چه نباشد. چه درخواست کنند چه نکنند. چه از آسایش ما بکاهد چه نکاهد. چه به خاطر آن، سرزنش شویم چه نشویم؛ این فریضه‌ای است بر عهده ما و جامعه ما که صد البته در شرایط سخت، ضرورتش بیشتر می‌شود.

امام صادق علیه السلام فرمود: «يَحِقُّ عَلَى الْمُسْلِمِينَ الْإِجْتِهَادُ فِي التَّوَأُّلِ وَ التَّعَاوُنُ عَلَى التَّعَاطُفِ وَ الْمُؤَاسَاةُ لِأَهْلِ الْحَاجَةِ وَ تَعَاطُفُ بَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ مُسْلِمَانِ وَظِيْفَةٌ دَارِنْدُ فِي رَاهِ رَسِيدِ كِي وَ كَمَكٌ بِه نِيَاظْمِنْدَانِ كُوشَا وَ نَسَبْتٌ بِه يَكْدِيْغَرِ عَطُوفَتٌ وَ مَهْرِبَانِ بَاشِنْدُ وَ اَزِ پَرْدَاخْتِ كَمَكِ هَايِ مَالِي بِه هَمْدِيْغَرِ مَضَايِقَه نَكْنِنْدُ وَ هِنْگَامِ گِرْفَتَارِي، يَارِ وَ يَاوَرِ هَمِ بَاشِنْد.»

۱. روش داستانی همراه با ابهام در موضوع.

۲. الکافی، ج ۲، ص ۱۷۵.

حال با توجه به این مقدمات، لازم است. اتفاقی که چند سال پیش در کشور ما رخ داد را مورد موشکافی و تحلیل قرار دهیم و آن حادثه‌ای بود که در راهپیمایی روز قدس سال ۸۸ شکل گرفت. در این روز، عده‌ای از هم‌وطنان ما این شعار را سر دادند: «نه غزه نه لبنان، جانم فدای ایران»

اکنون که غبار فتنه نشسته است، بسیار به جا است که به دور از هیجانات و احساسات و بر اساس عقل، این شعار را بررسی کنیم و ببینیم این شعار چقدر با وظایف انسانی و دینی ما و سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی ایران، سازگاری دارد؟ آیا ما می‌توانیم دست از حمایت مظلومان عالم بکشیم؟ چرا ما باید از مظلومان عالم حمایت کنیم؟ نظام جمهوری اسلامی بر اساس چه مبانی این حمایت‌ها را انجام می‌دهد؟ آیا به کارگیری ضرب‌المثل «چراغی که به خانه رواست، به مسجد حرام است» در اینجا صحیح است یا خیر؟

متن و محتوا

مبانی حمایت از مظلومان عالم

۱. فطرت

اولین مبنا برای حمایت از مظلومان عالم، فطرت پاک انسانی است. اگر بخواهیم مبانی فطری دفاع از مظلوم را در تار و پود آدمی بیابیم، باید شخصیت انسان را مورد بررسی و واکاوی قرار دهیم و مبانی که بر می‌شماریم بایستی بر تمام افراد انسان قابل انطباق باشد.

اولین ویژگی درونی انسان که سرچشمه دفاع از مظلوم است، مسئله «نوع‌دوستی» اوست. اینکه به همنوع خود عشق بورزد و به خاطر علاقه به همنوعان خود در امور گوناگون کمک‌رسانی کند.

دومین ویژگی فطری انسان، حس «ترحم و دلسوزی» اوست. اینکه اگر پدر کسی فوت کند و ما گریه و زاری او را ببینیم، ناخودآگاه گریه‌مان می‌گیرد و با او احساس همدردی می‌کنیم. شاید بتوان این مورد را با عنوان گسترده‌تری مثل عواطف انسانی نیز معرفی کرد.

ویژگی سوم فطری انسان‌ها «ظلم‌ستیزی» است که از کرامت نفس سرچشمه می‌گیرد.

از این رو، نوع‌دوستی، حس ترحم و روحیه ظلم‌ستیزی مبانی فطری ایستادن در مقابل ستمکار و حمایت از ستم دیده است.

۲. عقل

دومین مبنا برای حمایت از ستمدیدگان و مظلومان عالم، «عقل» است. عقل به حُسن و نیکی عدالت و قبح ظلم حکم می‌کند. هیچ عاقلی نیست که ظلم را پسندیده بداند و عدالت را ناپسند بشمارد. چه ظلم به خود باشد و چه ظلم به دیگران.

عقل، انسان را به سمت حمایت از مظلوم و ایستادگی در برابر ظالم، هدایت می‌کند و تا انسان عاقل دنبال این کارها نرود، آرام و قرار نمی‌گیرد و احساس کمبود خواهد کرد.

گاهی ممکن است این شبهه مطرح شود که: ما خودمان نیاز داخلی داریم. مشکل بیکاری داریم. کمبود بودجه داریم. شاید عده‌ای بگویند: زمانی که ما در داخل ایران فقیر داریم، چرا باید به فلسطینی‌ها و لبنانی‌ها کمک کنیم؟ و بر چه مبنایی باید بخشی از درآمد این کشور را خرج برخی کشورهای همسایه کنیم؟ اگر به اختصار بخواهیم به این شبهه پاسخ دهیم باید بگوییم:

اولاً: کمک‌های ما به کشورهای مسلمان به نفع خود ماست؛ زیرا اگر دشمن بتواند به خاک کشورهای همسایه ما ورود پیدا کند و آنجا را تصرف کند، یک قدم به کشور ما نزدیک شده و این یک تهدید برای امنیت ما به حساب می‌آید. برای اینکه دشمن به مرزهای ما نزدیک نشود، ما مرزهای خود را تا درون کشورهای دیگر پیش برده‌ایم و از همان‌جا امنیت خود را برقرار کرده‌ایم؛ بنابراین ما پول کشور را به شیوه خاصی، خرج امنیت خود می‌کنیم و امنیت مهم‌ترین رکن یک حکومت است.

ثانیاً: کمک ما به کشورهای مسلمان موجب می‌شود که آن‌ها نیز در آینده‌ای نه چندان دور، با روابط دیپلماسی با ایران و کمک‌های همه‌جانبه موجب پیشرفت کشور خودمان شوند؛ که باز هم به سود ماست.

ثالثاً: بسیاری از کمک‌های ایران به ملت‌های مسلمان، از کمک‌های مردمی است. این کمک‌ها توسط هلال‌احمر و نهادهای دیگر با گذاشتن صندوق در نمازهای جمعه و معابر عمومی جمع شده و به دست مظلومین می‌رسد. همچنین کمک‌های تسهیلاتی ما و دادن سلاح به کشورهای مختلف اکثراً به صورت خرید و فروش انجام می‌شود.

رابعاً: بعضی از کمک‌ها نیز از باب نجات جان مسلمانان است که وظیفه دینی، بلکه انسانی ماست و ما حاضریم از آسودگی خود بکاهیم و جان برادرمان را حفظ کنیم؛ بنابراین عقل می‌گوید سود و امنیت و آرامش ما در حمایت از کشورهای ستم دیده است.

۳. قرآن

سومین مبنا برای حمایت از مظلومان عالم، «آیات قرآن» است. دو گروه از آیات قرآن کریم به این بخش مرتبط می‌شوند. یک گروه از آیات، ما را به استکبارستیزی و گروه دیگری، ما را به حمایت از مظلوم دعوت می‌کند. برای رعایت اختصار از هر دسته تنها یک آیه به عنوان نمونه ذکر می‌شود:

الف) استکبارستیزی

«وَ قَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَ يَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ۗ وَ بَا أَنَا بَجَنِّغِدْ تَا شَرَكْ اَز

بین برود و دین از آن خدا گردد و کسی را نرسد که مردم را به پرستش غیر خدا دعوت کند. پس اگر از شرک دست برداشتند و ایمان آوردند با آنان نجنگید، زیرا تعدی جز بر ضد ستمکاران روا نیست.»

این آیه اشاره به این مطلب دارد که تا نبودی کامل مستکبرین و ظالمین و پیروزی کامل نباید دست از مبارزه برداشت. در این آیه نیامده که فقط با مستکبرین داخل کشور خود بجنگید؛ بلکه به صورت مطلق بیان شده است.

ب) حمایت از مظلوم

خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: «وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا؟» چرا در راه خدا و (در راه) مردان و زنان و کودکانی که (به دست ستمگران) تضعیف شده‌اند، پیکار نمی‌کنید؟! همان افراد (ستمیده‌ای) که می‌گویند: «پروردگارا! ما را از این شهر (مکه)، که اهلش ستمگرند، بیرون ببر! و از طرف خود، برای ما سرپرستی قرار ده! و از جانب خود، یار و یابوری برای ما تعیین فرما!»

به این ترتیب، قرآن از مسلمانان می‌خواهد که هم در راه خدا و هم مستضعفان مظلوم، جهاد کنند و اصولاً این دو از هم جدا نیستند و با توجه به اینکه در آیه فوق قید و شرطی نیست، این مظلومان و مستضعفان در هر نقطه جهان، باشند، باید از آن‌ها دفاع کنیم، چه در نزدیک و چه در مناطق دور دست باشند، داخل و خارج کشور تفاوت نمی‌کند. و به تعبیر دیگر حمایت از مظلومان در مقابل ظالمان، یکی از اصول اسلامی است که باید مراعات شود، حتی اگر به جهاد منتهی گردد. اسلام اجازه نمی‌دهد مسلمانان در برابر فشارهایی که به مظلومان جهان وارد می‌شود بی‌تفاوت باشند و این دستور یکی از ارزشمندترین دستورات اسلامی است که از حقانیت این آیین خبر می‌دهد.^۴

۴. سنت

چهارمین مبنا برای حمایت از مظلومان عالم، «سنت» معصومین (علیهم السلام) است. در این زمینه روایات فراوانی در مدح دفاع از مظلوم و مبارزه با مستکبران نقل شده است. برای اختصار به بیان چند روایت اکتفا می‌کنیم. پیامبر اسلام (ص) در این باره فرمودند: «مَنْ أَصْبَحَ لَا يَهْتَمُّ بِأُمُورِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ وَمَنْ سَمِعَ رَجُلًا يُنَادِي يَا لِمُسْلِمِينَ فَلَمْ يُجِبْهُ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ؟» هر کس صبح کند و به امور مسلمانان همت نرزد، از آنان نیست و هر کس، فریاد کمک خواهی کسی را بشنود و به کمکش نشتابد، مسلمان نیست.» امام علیعلیه السلام نیز در این باره می‌فرماید: «كُنْ لِلْمَظْلُومِ عَوْنًا وَ لِلظَّالِمِ خَصْمًا! حَامِيَ سْتَمْدِيدِهِ وَ دَشْمَنِ سْتَمْكَارِ بَاش.»

۴. نساء/۷۵.

۵. تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۲۸.

۶. وسائل الشیعه، ج ۱۶، ص ۳۳۷.

۷. تصنیف غررالحکم و دررالکلم، ص ۴۸۱.

مقام معظم رهبری (حفظه الله) درباره راهبرد کلی نظام جمهوری اسلامی در حمایت از مظلومان می‌فرماید: «هر جا دفاع از مظلوم است، جمهوری اسلامی آنجا حاضر است و حاضر خواهد بود و آمریکا و صهیونیسم و شبکه فاسد سیاسی مستکبرین نتوانستند بر جمهوری اسلامی فائق بیایند و نخواهند توانست. ما به توفیق الهی، در کنار ملت فلسطین ایستادیم، در کنار ملت‌های انقلاب کرده مسلمان ایستادیم، در کنار مردم مظلوم بحرین ایستادیم، در کنار همه کسانی که در مواجهه با آمریکا و صهیونیسم قرار دارند، ما ایستادیم و از آن‌ها دفاع می‌کنیم و در این مورد از هیچ‌کس و هیچ قدرتی ملاحظه نمی‌کنیم.»^۸

شهید نادر مهدوی پس از طرح اعزام «لبیک یا امام» گروهان دریایی ناوتیپ امیرالمؤمنین علیه السلام را بنیانگذاری کرد و خود فرماندهی این گروهان دریایی را بر عهده گرفت. شهید مهدوی پس از آن ناوگروه دریایی ذوالفقار وابسته به منطقه دوم دریایی سپاه پاسداران را راه‌اندازی کرد و تا زمان شهادت، فرماندهی این ناوگروه را بر عهده داشت.

شهیدان نیز در وصیت‌نامه‌ها و دست‌نوشته‌های خود بر این بحث بسیار تأکید کرده‌اند. شهید خلیل رفیعیان، چنین می‌نویسد: «ای آمریکا و ای شوروی و ای اسرائیل! ای تمام ابرقدرت‌های پوشالی! بدانید که در مقابل قدرت اسلام پوچ و ناچیزید. ما را هم از جنگیدن در داخل و خارج از کشور نترسانید که به قول رهبرمان تا بانگ «لااله الاالله و محمد رسول الله» در جهان طنین نیفکند، مبارزه هست؛ و تا مبارزه هست، ما هستیم؛ و بدانید که ... هنوز دعای قنوت تمام رزمندگان ما این است: «اللهم ارزقنا توفیق الشهاده فی سبیلک»^۹

شهید مهدوی به عنوان فرمانده ناوگروه دریایی ذوالفقار، از زمان ورود آمریکایی‌ها به خلیج فارس تا زمان شهادت، لحظه‌ای از نبرد بی‌امان با این جنایتکاران نیاسود و تمام توان و استعداد خود را در این راه به کار بست. او طی این مدت، عملیات بسیاری را علیه آمریکایی‌های متجاوز ترتیب داد که معروف‌ترین آن زدن کشتی بریجتون بود.

در سال‌های پایانی جنگ، خلیج فارس برای ایران بسیار ناامن شده بود؛ عراق به راحتی کشتی‌ها و سکوها نفتی ایران را می‌زد. کویت بخشی از سرزمین و عربستان، آسمانش را در اختیار صدام قرار داده بودند. فرماندهان عالی‌رتبه سپاه، جریان عبور آزاد و متکبرانه ناوهای جنگی آمریکا و نیز سایر کشتی‌ها و شناورهای تحت حمایت این کشور را به عرض امام (ره) رسانده بودند. حضرت امام (ره) فرموده بود: «اگر من بودم، می‌زدم.» همین حرف امام، برای سردار شهید مهدوی و جانشینش سردار شهید بیژن گرد و نیز هم‌زمان آن‌ها کافی بود تا خود را برای انجام یک عملیات مقابله به مثل و اثبات این موضوع که با همت و رشادت دلیرمردان ایران اسلامی، خلیج فارس، چندان هم برای آمریکایی‌ها و نوکرانشان امن نیست، آماده سازند.

اولین کاروان از نفت‌کش‌های کویتی آن‌هم با پرچم آمریکا و اسکورت کامل نظامی توسط ناوگان جنگی این کشور در تیرماه سال ۱۳۶۶ به راه افتادند. در این بین، دولت آمریکا عملیات سنگینی را در ابعاد روانی، تبلیغی، سیاسی، نظامی و اطلاعاتی جهت انجام موفقیت‌آمیز این اقدام انجام داده بود. در این کاروان، نفت‌کش کویتی «الرخاء» با نام مبذل «بریجتون» حضور داشت که در بین یک ستون نظامی، به طور کامل، اسکورت می‌شد. این نفت‌کش، در فاصله ۱۳

۸. بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در اجلاس جهانی «زنان و بیداری اسلامی» ۱۳۹۴/۴/۲۱.

۹. خبرگزاری فارس، ۱۳۹۴/۱۱/۵.

مایلی غرب جزیره فارسی، در اثر برخورد با مین‌های کار گذاشته شده توسط سردار شهید مهدوی و یارانش، منفجر شد به طوری که حفره‌ای به بزرگی ۴۳ متر مربع در بدنه آن ایجاد گردید. در پی این حماسه، مرحوم حاج سید احمد خمینی (ره) به شهید مهدوی می‌گوید که دل امام را شاد کردید.

۵. قانون اساسی

پنجمین مبنا برای حمایت از مظلومان عالم، قانون اساسی است که برگرفته از احکام مبین اسلام می‌باشد. در اصل ۱۵۴ قانون اساسی چنین آمده است: «جمهوری اسلامی ایران در عین خودداری کامل از هرگونه دخالت در امور داخلی ملت‌های دیگر، از مبارزه حق‌طلبانه مستضعفین در برابر مستکبرین در هر نقطه از جهان حمایت می‌کند.» امام خمینی (ره) می‌گویند: «ما طرفدار مظلوم هستیم، هر کسی در هر قطبی که مظلوم باشد، ما طرفدار آن‌ها هستیم. «واباز» تکلیف اسلامی مسلمانان است که اگر کسی مظلوم واقع شد، باید به آنان کمک کرد.» «واباز» ما به پیروی از اسلام بزرگ، از جمیع مستضعفان حمایت می‌کنیم.»^{۱۲}

مقام معظم رهبری (حفظه الله) می‌فرماید: «جمهوری اسلامی موظف است کوچک‌ترین تغییری در چهره با صلابت و موضع با عزت خود در مناسبات بین‌المللی ایجاد نکند؛ با قدران، از موضع قدرت و با دولت‌های ضعیف از موضع حمایت و با ملت‌های بپا خاسته از موضع رعایت و هدایت سخن بگوید و عمل کند.»^{۱۳}

مقام معظم رهبری (حفظه الله) همچنین می‌فرماید: «ما به عنوان انقلاب اسلامی و به عنوان اولین ملتی که با این انقلاب توانسته بینی استکبار را به خاک بمالد و با قدرت و شجاعت، قلعه مستحکم استکبار را در این کشور ویران کند و استکبار و آمریکا را بیرون نماید، اعلام می‌کنیم که از مردم و مسلمانان مظلوم فلسطینی حمایت و دفاع می‌کنیم.»^{۱۴} با توجه به مبانی فوق است که نظام جمهوری اسلامی ایران از مظلومان عالم حمایت کرده و کارنامه درخشانی از حمایت کشورهای مسلمان در دست دارد که حاکی از آن است که نظام جمهوری اسلامی ایران به سوی ارزش‌ها و آرمان‌های بلند اسلامی گام برداشته است.

به عنوان نمونه می‌توان حمایت ایران از مردم مظلوم فلسطین در راهپیمایی‌های روز قدس و تجهیز نظامی کرانه باختری و غزه اشاره کرد. هیچ کسی در این مسئله شک ندارد که در جنگ ۳۳ روزه لبنان، حزب‌الله از ایران کمک می‌گرفت. همچنین حمایت جمهوری اسلامی از بیداری اسلامی در انقلاب و قیام مردم مصر، لیبی و بحرین بر کسی پوشیده نیست.

همچنین درباره ورود ایران در جنگ داعش و آمریکا با سوریه و عراق باید گفت که ایران از هیچ تلاشی برای استقلال و آزادی این کشورها فروگذار نمی‌کند. خلاصه آنکه به فضل خدا حق برادری اسلامی را در حد توان به جا آوردیم.

۱۰. کلمات قصار امام خمینی (ره)، ص ۱۴۳.

۱۱. همان.

۱۲. همان، ص ۲۱۹.

۱۳. سخنان مقام معظم رهبری در اولین سالگرد ارتحال امام راحل، ۱۰/۳/۱۳۶۹.

۱۴. بیانات مقام معظم رهبری (حفظه الله) در دیدار دانش‌آموزان، دانشجویان، معلمان و پرستاران، به مناسبت روز ۱۳ آبان سال ۷۱.